

Türkçe DEFTERİM

Şematik Konu Anlatımı
&
Etkinlik Yaprakları

Karekod
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uygulamalı

Giriş
Yayınları

Yazarlar

Bayram GÜNEŞ

Metin ALTAŞ

Esra ÖZCAN

6. SINIF TÜRKÇE

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Markaj Yayınları

2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: BİÇİM BİLGİSİ

► KÖK.....	8
► EKLER	9
► İSİM ÇEKİM EKLERİ	10
► SÖZCÜĞÜN YAPISI	13

2. BÖLÜM: SÖZCÜKTE ANLAM

► ÇOK ANLAMLILIK	20
► EŞ ANLAM, ZIT ANLAM	26
► EŞ SESLİ, YAKIN ANLAMLI	28
► GENEL VE ÖZEL ANLAMLI KELİMELER	29
► DİLİMİZE HENÜZ YERLEŞMEMİŞ YABANCI KELİMELERİN TÜRKÇE KARŞILIKLARI	29
► BENZETME	32
► KİŞİLEŞTİRME	32
► KONUŞTURMA	33
► KARŞITLIK	33

3. BÖLÜM: SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

► DEYİMLER.....	38
► ATASÖZLERİ	40
► DEYİMLER, ATASÖZLERİ, ÖZDEYİŞLER	41
► İKİLEMELER	42
► KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI.....	42

4. BÖLÜM: SÖZCÜK TÜRLERİ

► İSİMLER.....	46
► İSİM TAMLAMALARI.....	48
► SIFATLAR.....	52
► SIFAT TAMLAMASI	55
► ZAMİRLER (ADILLAR)	58
► EDATLAR (İLGEÇLER).....	64
► BAĞLAÇLAR	65
► ÜNLEMLER	66
► SÖZCÜK TÜRLERİ.....	67

5. BÖLÜM: CÜMLEDE ANLAM

► ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE CÜMLELER	72
► KARŞILAŞTIRMA	74
► BENZETME	74
► ÖRNEKLENDİRME	75
► ABARTMA	75
► CÜMLE OLUŞTURMA.....	80
► CÜMLE TAMAMLAMA	81
► DUYGU BELİRTEN İFADELER	83

6. BÖLÜM: YAZIM KURALLARI

► BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI	88
► “DE”NİN YAZIMI	94
► “Kİ”NİN YAZIMI	94
► “DE”, “Kİ” VE “Mİ”NİN YAZIMI	95
► SAYILARIN YAZIMI	96
► KISALTMALARIN YAZIMI	97
► YAZIM KURALLARI	97
► BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI	100

7. BÖLÜM: PARÇADA ANLAM-1

► KONU	106
► ANA DÜŞÜNCE, ANA DUYGU	107
► BAŞLIK	108
► YARDIMCI DÜŞÜNCE	112
► GİRİŞ - GELİŞME - SONUÇ	114
► PARÇA OLUŞTURMA	115
► PARÇA TAMAMLAMA	116
► DUYULARDAN YARARLANMA	116

8. BÖLÜM: PARÇADA ANLAM-2

► HİKÂYE UNSURLARI	120
► ANLATICI	121
► METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ	122

9. BÖLÜM: NOKTALAMA İŞARETLERİ

► NOKTA	126
► SORU İŞARETİ	126

► VİRGÜL	127
► NOKTALI VİRGÜL	128
► İKİ NOKTA	132
► ÜNLEM İŞARETİ	132
► KISA ÇİZGİ	133
► ÜÇ NOKTA	134
► NOKTALAMA İŞARETLERİ	135
► KESME İŞARETİ	138
► TIRNAK İŞARETİ, EĞİK ÇİZGİ	139
► YAY AYRAÇ, KÖŞELİ AYRAÇ	140

10. BÖLÜM: METİN TÜRLERİ

► ANİ, MEKTUP	144
► TİYATRO, GEZİ YAZISI	145
► ŞİİR	149

11. BÖLÜM: GÖRSEL OKUMA

► GÖRSELLER	154
► TABLO VE GRAFİK YORUMLAMA	154
► ŞEKİL, SEMBOL, İŞARETLER	155
► GÖRSEL, ŞEKİL	157

12. BÖLÜM: SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

► SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME	162
► CEVAP ANAHTARI	167

GİRİŞ YAYINLARI

BÖLÜM BİÇİM BİLGİSİ

EKLER

- Yapım Ekleri
- Çekim Ekleri

SÖZCÜĞÜN YAPISI

- Basit Sözcükler
- Türemiş Sözcükler
- Birleşik Sözcükler

KÖK

- İsim Kökü
- Fiil Kökü

İSİM ÇEKİM EKLERİ

- Çoğul Eki
- İyelik (Aitlik) Ekleri
- Soru Eki
- Hâl (Durum) Ekleri

KÖK

- ➔ Bir sözcüğün parçalanamayan anlamlı en küçük parçasına **kök** denir.
- » al-, kır-, sev-, yüz-, kırp-, sus-; ad, kış, kuş, kar, yün, dört, şan...
- ➔ Bir sözcüğün kökü bulunurken aldığı tüm ekler çıkarılır ve geriye kalan -sözcüğün tamamıyla anlam ilişkisi içinde olan anlamlı en küçük parça sözcüğün kökü kabul edilir.
- » "Susuzluk" sözcüğünün parçalanamayan, anlamlı en küçük parçası "su" ifadesidir. Bu ifade, sözcüğün tümüyle anlam ilişkisi içerisinde.

su
kök ⇒ İnsan yaşamı için gerekli olan; sıvı durumundaki renksiz, kokusuz sıvı

su + suz
yapım eki ⇒ Suyu olmayan, suyu bulunmayan

su + suz + luk
yapım eki ⇒ Susuz olma durumu, kuraklık

İsim kökü ve fiil kökü olmak üzere iki tür kök vardır.

İsim Kökü: Canlı ve cansız tüm varlıklara karşılık gelen, "-mek/-mak" eklerini aldıklarında anlamsızlaşan köklerdir.

- » kör, su, kor, ateş, ayak, ok, ip, yel ...

Fiil Kökü: Bir iş, oluş, hareket bildiren; "-mek / -mak" ekini aldıklarında anlamlı olan köklerdir.

- » gel-, uç-, git-, al-, yat-, oku-, sev-...

- ➔ Aşağıdaki sözcüklerin sonundaki kısa çizgi (-), o sözcüklerin fiil kökü olduğunu belirtir ve bu sözcükler okunurken sonlarına "-mek / -mak" ekleri getirildiğini ifade eder.

» git- ⇒ git(mek)

» öp- ⇒ öp(mek)

» süz- ⇒ süz(mek)

EKLER

- ➔ Sözcüğün sonuna eklenerek yeni sözcükler türeten veya sözcüklerin cümle içindeki görevlerini belirleyen ses birliklerine **ek** denir. Ekler, yapım ekleri ve çekim ekleri olmak üzere iki bölümde incelenir.

» köy - lü - ler - den
kök → **ekler**

» bak - ış - lar - ın
kök → **ekler**

Yapım Ekleri

- ➔ Eklendiği sözcüğün anlamını değiştiren ekler **yapım ekleri** denir. Yapım ekleri isimden isim, isimden fiil, fiilden fiil ve fiilden isim türetir.

» utan - gaç - lık   » Türk - çe
fiil **yapım** **yapım**   **isim** **yapım**
kökü **eki** **eki**   **kökü** **eki**

- ➔ Yapım eki almış sözcüklere **gövde** denir.

Çekim Ekleri

- ➔ Eklendikleri sözcüklerin anlamını ve türünü değiştirmeyen ancak cümle içindeki görevlerini belirleyen ekler **çekim ekleri** denir.

» tanı- yor - uz   » gel - miş - ler
fiil **çekim** **çekim**   **fiil** **çekim** **çekim**
kökü **eki** **eki**   **kökü** **eki** **eki**

- ➔ Çekim ekleri hem isimlere hem de fiillere getirilir. İsimlere getirilen ekler isim çekim ekleridir.

İsim Çekim Ekleri**Çoğul Eki**

-ler / -lar

İyelik (Aittik) Ekleri

-m / -ım / -im / -um / -üm, -n / -ın / -in / -un / -ün,
-ı / -i / -u / -ü / -sı / -su / -sü, -mız / -miz / -muz / -müz
-nız / -niz / -nuz / -nüz, -ları / -leri

Soru Eki

mı / mi /
mu / mü

Hâl (Durum) Ekleri

-ı / -i / -u / -ü, -a / -e, -da /
-de / -ta / -te, -dan / -den /
-tan / -ten, -ın / -in / -un / -ün

1.

Etkinlik

Biçim Bilgisi [Kök]

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin kökünü ve kökün türünü (isim veya fiil) örnekteki gibi yandaki boşluğa yazınız.

CÜMLELER	SÖZCÜĞÜN KÖKÜ	KÖKÜN TÜRÜ
1. Örgülü, siyah saçları yüzünü çerçeveleyerek arkadan yuvarlanıp topuzlaşıyor.	ör-	Fiil kökü
2. Bu mutluluk dolu günlerimiz de bir gün <u>unutulur</u> .		
3. Umutlu bir <u>sabaha</u> uyanmak istiyorsan çok çalışacaksın.		
4. Kanuni Sultan Süleyman, Mimar Sinan'ı <u>huzuruna</u> çağırır.		
5. Bu kitabı bir hafta içerisinde <u>bitireceksin</u> .		
6. Bizim buralarda halk pazarı salı günleri <u>kuruluyor</u> .		
7. <u>Sanatçı</u> bundan yaklaşık yüz yıl önce dünyaya gelir.		

2.

Etkinlik

Biçim Bilgisi [Kök]

Bazı kökler hem isim hem de fiil kökü olarak kullanılabilir. Bu kökler arasında anlam ilgisi varsa ortak kök, hiçbir anlam ilgisi yoksa sesteş kök olur. Buna göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük köklerinin bu kök türlerinden hangisine dahil olduğunu yandaki kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

1. Eskicinin <u>satmaya</u> çalıştığı kıyafetlerin hepsi de giyilemeyecek kadar <u>eskiydi</u> .	Ortak kök
2. <u>Gül</u> gülse dâim, ağlasa bülbül acem değil, zira kimine ağla demişler, kimine <u>gül</u>	
3. İlaç kaşığından bir <u>damla</u> kadar ilaç yere <u>damladı</u> .	
4. Aksilik bu ya, <u>ekşiyi</u> sevmeyen kadıncağızın yoğurdu güneşte <u>ekşimişti</u> .	
5. Çocuğun <u>saçından</u> bir tutap kesip havaya <u>saçtı</u> .	
6. <u>Boyacı</u> Hüseyin hiçbir ücret talep etmeden sınıfımızı <u>boyadı</u> .	
7. Sınıfımızın <u>kızları</u> bugün bana çok <u>kızacaklar</u> .	

BÖLÜM SÖZCÜKTE ANLAM

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ

- Zıt (Karşıt) Anamlı Sözcükler
- Eş Anamlı (Anlamdaş) Sözcükler
- Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler
- Genel ve Özel Anamlı Sözcükler
- Yakın Anamlı Sözcükler
- Dilimize Henüz Yerleşmemiş Yabancı Kelimelerin Türkçe Karşılıkları

ÇOK ANLAMLILIK

- Gerçek (Temel) Anlam
- Mecaz Anlam
- Terim Anlam

SÖZ SANATLARI

- Benzetme (Teşbih)
- Kişileştirme (Teşhis)
- Konuşturma (İntak)
- Karşıtlık (Tezat)

GİRİŞ YAYINLARI

ÇOK ANLAMLILIK

- ⇒ Dilin anlamlı en küçük parçası olan ve insanların anlaşmasını sağlayan ses birliklerine **sözcük (kelime)** denir.
- ⇒ Sözcükler, farklı nedenlerden dolayı zamanla değişik durumları ifade etmek için kullanılır. Bu da aynı sözcüğün birden fazla anlam ifade etmesine yol açmıştır. Sözcüklerin bu şekilde birden fazla anlamı ifade etmesine **çok anlamlılık** denir.

“Yakmak” Sözcüğünün Farklı Anlamları

Yanmasını sağlamak,
tutuşturmak

- » Yaktığı kibriti bana uzattı.

Ateşle yok
etmek

- » Belediye çöpleri yakmış.

Işık vermesini
sağlamak

- » Lambaları yaktı ve içeriye gezdi.

Kurutmak, zarar
vermek

- » Fırtına ekinleri yakmıştı.

Çok sıcak
olmak

- » Güneş resmen yakıyordu.

⇒ “Kurumak” sözcüğünün farklı anlamlarda kullanımı:

- » Henüz tam kurumayan kayisılar, altın gibi parlıyordu. (Islaklığını, nemini yitirerek kuru duruma gelmek)
- » Ormanın en güzide ağacı kurumuş diye duydum. (Bitki, suyu çekilip cansız duruma gelmek)
- » Yağmur yağmayınca baraj gölü kuruyup kaldı öylece. (Akarsu, göl vb.nin suyu kalmamak)
- » Susuzluktan boğazı kurumuş, dili damağına yapışmıştı. (Çok susamak)
- » Şu kurumuş kadın, hep hasetten bu hâlde. (Gılılaşmak, sıskalaşmak, zayıflamak)
- » Sürekli aynı şeyleri yemekten bağırsakları kurumuşt. (Yumuşaklığını yitirmek, sertleşmek)

⇒ Zamanla anlam genişlemesine uğrayarak değişik anlamlar kazanan sözcükler; gerçek, mecaz ve terim anlamda kullanılır.

Gerçek (Temel) Anlam

⇒ Sözcüğün tek başına kullanıldığında akla gelen ilk anlamına **gerçek (temel) anlam** denir. Sözcüğün sözlük anlamı olarak da nitelendirilebilir.

- » Akşam sıcaktan elimin içi terlemişti. (Gerçek anlam)

⇒ “El” sözcüğünün akla gelen ilk anlamı, organımız olan “el”dir. Bu sözcük organ anlamında kullanıldığında gerçek anlamında kullanılmış olur.

- » Oyun oynarken Aylin’in burnu kanadı. (Gerçek anlam)

⇒ “Burun” sözcüğü, akla solunum organını getirecek şekilde cümle içinde kullanılırsa gerçek anlamında kullanılmış olur.

- » Kor ateş, sobanın dört bir yanını ısıtmış. (Gerçek anlam)

⇒ “Ateş” sözcüğü, yanıcı maddelerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık anlamında kullanıldığında gerçek anlamında kullanılmış olur.

1.

Etkinlik

Çok Anlamlılık (Gerçek - Mecaz - Terim)

Sözcükler kullanıldıkları cümlelere göre farklı anlamlar kazanabilir. Bu durum onların çok anlamlı sözcükler olduğunu göstermektedir. Buna göre aşağıdaki cümlelerde “almak” sözcüğünün cümleye kattığı anlamları kutucuklardan bularak ilgili cümlenin üstündeki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

Bir kimseyi bulunduğu yerden ayırmak

Mesafe katetmek

Ele geçirmek, fethetmek

İçeri sızmak, içine çekmek

Kendine ulaştırılmak, iletilmek

Yolmak, koparmak

İçine sığmak

Sürükleyip götürmek

“Almak” Sözcüğünün Cümleye Kattığı Anlamlar

Ele geçirmek, fethetmek

1

Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u aldıktan sonra halkın yaşam tarzına müdahale etmemiştir.

2

Bana verdiğiniz bidon en fazla üç litre süt alır, daha büyüğü varsa onu verin.

3

Çocuğu dün annesi okuldan almıştı, bugün ise babası almaya gelecekti.

4

Kayığımız su alıyor arkadaşlar, herkes elinden geldiğince bu suları boşaltsın.

5

Yeni mektup aldım gül yüzlü yardan. Bekletme yolları gel, diye yazmış.

6

Babam öncelikle bahçedeki uzamış otları almamı söyledi.

7

Azgın sular, öyle şiddetli akıyordu ki önüne ne geldiyse aldı götürdü.

8

Sizin olduğunuz yere gelmek bizim en az bir saatimizi alır.

3.

BÖLÜM SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

ATASÖZLERİ

- Atasözlerinin Özellikleri
- Deyimler ve Atasözleri Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

İKİLEMELER

DEYİMLER

- Deyimlerin Özellikleri

ÖZDEYİŞLER (VECİZELER)

- Özdeyişlerin Özellikleri

KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI

GİRİŞ YAYINLARI

DEYİMLER

➤ En az iki sözcüğün çoğu zaman gerçek anlamından uzaklaşarak yeni bir anlamda kalıplaşmasıyla oluşan söz gruplarına **deyim** denir.

- » gözden düşmek
- » çantada keklik
- » süt dökmüş kedi gibi
- » yangına körükle gitmek
- » boynu kıldan ince
- » eli ayağı dolanmak
- » pireyi deve yapmak
- » burnunun dikine gitmek

Deyimlerin Özellikleri

➤ Deyimler kalıplaşmış sözlerdir. Sözcüklerin yerleri değiştirilemez, yerlerine başka kelimeler konulamaz.

» Hapı yutmak (Doğru) ➔ İlaç yutmak (Yanlış)

➤ Sözcük grubu ya da cümle düzeyinde bulunabilir.

» Dilinde tüy bitmek (Sözcük grubu)

» Laf olsun âdet yerini bulsun. (Cümle)

➤ Genellikle sonlarına mastar eki (-mak/-mek) getirilerek ifade edilirler.

» buzlar çözülmek
- » ayazda kalmak

➤ Bazı deyimler sadece gerçek anlamı olacak şekilde kullanılır.

» Çoğu gitti, azı kaldı.
- » Kimi kimsesi olmamak

➤ Bazı deyimler sadece mecaz anlamı olacak şekilde kullanılır.

» Etekleri zil çalmak
- » Dilinde tüy bitmek

➤ Bazı deyimler aynı anlama gelecek şekilde kullanılır.

» "Deliye dönmek" - "burnundan solumak" ➔ İkisi de "çok öfkeli olmak" anlamında kullanılır.

ATASÖZLERİ

➤ Atalarımızın deneyimleri sonucu ortaya koydukları; akılcı, yol gösterici, kalıplaşmış, halka mal olmuş, ders ve öğüt verici özlü sözlere **atasözü** denir.

» Yalnız taştan duvar olmaz.
- » Büyük başın derdi büyük olur.
- » Huylu huyundan vazgeçmez.

Atasözlerinin Özellikleri

➤ Kalıplaşmış sözlerdir. Sözcük eklenmez ve sözcük çıkartılamaz. Sözcüklerin yerine başka sözcükler yazılamaz.

» Görünen köy kılavuz istemez. (Doğru) ➔ Görünen köy rehber gerektirmez. (Yanlış)

➤ Genellikle mecaz anlamıdır ama gerçek anlamı olanları da vardır. Bazıları da hem gerçek hem mecaz anlamıdır.

» Bir başa bir göz yeter. (Mecaz anlam)

» Bugünün işini yarına bırakma. (Gerçek anlam)

» Tek kanatla kuş uçmaz. (Hem gerçek hem mecaz anlam)

➤ Bazı atasözleri tek cümleden oluşurken bazıları iki veya daha fazla cümleden oluşur.

» Güneş balçıkla sıvanmaz. (Bir cümle)

» Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır. (İki cümle)

Deyimler ve Atasözleri Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Benzerlikler

- Her ikisi de eski zamanlardan günümüze ulaştıkları için ilk söyleyenleri belli değildir.
- Az sözle çok şey anlatan özlü sözlerdir.
- Genellikle mecaz anlamda kalıplaşmış bu ifadeler herhangi bir değişikliğe uğramaz.

Farklılıklar

- Atasözleri cümle biçimindeyken deyimler genellikle söz grubu biçimindedir.
- Atasözleri öğüt verir, deyimler anlık durumları ifade eder.
- Atasözleri herkes için geçerlidir. Deyimler sözü söyleyen kişi ya da kişiler için geçerlidir.

1.

Etkinlik

Söz Gruplarında Anlam (Deyimler)

Aşağıdaki cümlelerde anlamları verilen deyimleri ilgili kutucuklardan bularak karşılardaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

Baltayı taşa vurmak

Baş ağrıtmak

Açık konuşmak

Canı burnuna gelmek

Can kulağıyla dinlemek

Saman altından su yürütmek

Daldan dala konmak

Açığını bulmak

Kafasına koymak

Kabına sığmamak

Saç ağartmak

Deferi kapamak

1

Herhangi bir işteki eksigi, hileyi veya zararı ortaya çıkarmak.

Açığını bulmak

2

Gerçeği sakınmadan, çekinmeden söylemek.

3

Kendini vererek, büyük bir dikkatle dinlemek.

4

Çok konuşarak dinleyenlere bıkkınlık vermek.

5

Bir şeyi yapmaya kararlı olup zamanını beklemek.

6

Bir şey yaparken çok zorluk çekmek, bunalmak.

7

Çok sık, düşünce ya da konu değiştirmek.

8

İlgiyi kesmek, uğraşmaz olmak, söz konusu işi yapmaz olmak.

9

Bir işte uzun zaman çalışıp emek vermiş olmak.

10

Sevinç ve heyecanından taşkın hareketlerde bulunmak.

11

Farkında olmadan karşısındakini rahatsız edecek, kızdıracak söz söylemek.

12

Hiç kimseye sezdirmeden iş çevirmek, ortalığı birbirine karıştırmak.

4.

BÖLÜM SÖZCÜK TÜRLERİ

SIFATLAR (ÖN ADLAR)

- Niteleme Sıfatları
- Belirtme Sıfatları
- Sıfatlarda Pekiştirme (Pekiştirme Sıfatları)
- Sıfat Tamlamaları

EDATLAR (İLGEÇLER)

- Edatların Özellikleri

ÜNLEMLER

İSİMLER (ADLAR)

- Varlıklara Verilişine Göre İsimler
- Varlıkların Oluşuna Göre İsimler
- Varlıkların Sayılarına Göre İsimler
- Ad Durum (Hâl) Ekleri
- İsim Tamlamaları

ZAMİRLER (ADILLAR)

- Sözcük Hâlindeki Zamirler
- Ek Hâlindeki Zamirler

BAĞLAÇLAR

- Bağlaçların Özellikleri

GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ

- Farklı Düşünmeye Yönlendiren İfadeler
- Destekleyici ve Açıklayıcı İfadeler
- Özetleyen ve Sonuç Bildiren İfadeler

İSİMLER (ADLAR)

⇒ Evrendeki canlı ve cansız varlıkları, duyu ve düşünceleri, durumları, olguları, bütün bunların birbiriyle olan ilgilerini karşılayan sözcüklere **isim (ad)** denir.

Varlıklara Verilmesine Göre İsimler

Özel İsimler

⇒ Dünyada bir benzeri daha olmayan, tek bir varlığı karşılayan adlara **özel isimler** denir.

Türkiye

Kız Kulesi

» Ahmet, Ersoy, Türk, Çin, Merkür, İzmir, Üsküdar, İslamiyet, Avrupa, Akdeniz, Van Gölü, Ağrı Dağı, Sarıkız...

Cins İsimler (Tür İsimleri)

⇒ Aynı türden varlıkların birini, bir bölümünü ya da tümünü karşılayan adlara **cins isimler** denir.

araba

çilek

» Kalem, masa, defter, kitap, şişe, telefon, ayakkabı, pencere, kapı, göz, eldiven, doktorluk, kırmızı, elma, su...

Varlıkların Oluşuna Göre İsimler

Somut İsimler

⇒ Duyu organlarımızla algılayabildiğimiz varlıklara verilen adlara **somut isimler** denir.

kuşlar

ateş

» Hava, su, çiçek, çocuk, bisiklet, top, gaz, elma, klavye, parmak...

Soyut İsimler

⇒ Zihnimizde tasarladığımız, duyu organlarımızla algılayamadığımız varlıklara verilen adlara **soyut isimler** denir.

arkadaşlık

mutluluk

» Rüya, sevinç, mutluluk, keder, üzüntü, akıl, zekâ, ruh, melek, Tanrı, iyilik...

Varlıkların Sayılarına Göre İsimler

Tekil İsimler

⇒ Çoğul eki (-ler / -lar) almamış, aynı türden tek bir varlığı karşılayan adlara **tekil isimler** denir.

ağaç

» Ağaç, ev, dolap, yüz, televizyon...

Çoğul İsimler

⇒ Çoğul eki (-ler / -lar) alabilen, aynı türden birden çok varlığı karşılayan adlara **çoğul isimler** denir.

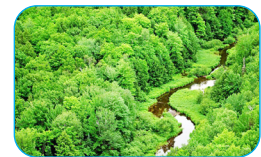

ağaçlar

» Ağaçlar, evler, dolaplar, yüzler...

Toptuluk İsimleri

⇒ Biçimce tekil, anlamca birden çok varlığı karşılayan adlara **toptuluk isimleri** denir.

orman

» Orman, aile, meclis, sürü, ordu...

1.

Etkinlik

Sözcük Türleri [İsimler]

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin somut-soyut isimlerden hangisine ait olduğunu bularak ilgili kutucuğa örnekteki gibi yazınız.

CÜMLELER	SOMUT İSİM	SOYUT İSİM
1. <u>Korkusundan</u> soğuk <u>havada</u> saatlerce bekledi.	<i>hava</i>	<i>korku</i>
2. <u>Akıl</u> <u>insana</u> verilmiş en büyük sermayedir.		
3. <u>Çoban</u> <u>sorumluluk</u> sahibi biri olmak zorundadır.		
4. Köylü <u>toprağa</u> büyük bir <u>sevgi</u> besliyordu.		
5. <u>Aşk</u> <u>Mecnun'u</u> <u>çöllere</u> düşürmüştü.		

2.

Etkinlik

Sözcük Türleri [İsimler]

Aşağıdaki sözcükleri varlıkların sayılarına göre uygun kutucuklara yazınız.

Kurul	Bahçe	Ordu	Ağaçlar
Kalem	Odun	Yolcu	Kapı
Dolap	Takım	Meclis	Dağ
Evler	Sürü	Kafile	Arı

TEKİL İSİM

ÇOĞUL İSİM

TOPLULUK İSMİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.

BÖLÜM CÜMLEDE ANLAM

CÜMLEYİ KARŞILAYAN KAVRAMLAR

- Karşılaştırma
- Benzetme
- Örneklendirme
- Abartma

CÜMLE OLUŞTURMA

DUYGU BELİRTEN İFADELER

- Sitem
- Pişmanlık
- Özlem
- Şaşırma
- Yakınma
- Küçümseme
- Beğenme
- Beklenti
- Kararsızlık
- İstek

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE CÜMLELER

- Neden-Sonuç Cümleleri
- Amaç-Sonuç Cümleleri
- Koşul (Şart) Cümleleri

ANLATIM ÖZELLİKLERİNE GÖRE CÜMLELER

- Nesnel Anlatımlı Cümleler
- Öznel Anlatımlı Cümleler

CÜMLE TAMAMLAMA

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE CÜMLELER

Neden-Sonuç Cümleleri

- ➔ Yapılan işin gerekçesiyle belirtildiği cümleler **neden-sonuç cümleleri**dir.
- » Selim, çalıştığı için partiye gelemedi.
- » Nefes darlığı olduğundan dolayı halı saha maçlarına gitmiyor.
- ➔ Neden-sonuç cümlelerindeki yargı bildiren ifadelere "Neden?" ve "Niçin?" soruları sorulduğunda "...dığı için, ...diğinden" cevapları alınmaktadır.
- » İlkbahar kurak geçtiğinden, çiftçiler zarar etti.
neden sonuç

Çiftçiler neden zarar etti? ⇒ İlkbahar kurak geçtiğinden

- ➔ Neden-sonuç cümleleri "için, -den ötürü, diye, -den dolayı, çünkü, zira, -dan, -diğinde, -ınca" gibi ek ve sözcüklerle kurulur.

Birbirinden tamamen bağımsız cümleler arasında da neden-sonuç ilişkisi olabilir.

- » Hastalık nedeniyle eğitime ara verildi. Canlı derslerle eğitim sürdürülüyor.

Amaç-Sonuç Cümleleri

- ➔ Eylemin belirli bir amaca yönelik yapıldığını bildiren cümleler **amaç-sonuç cümleleri**dir.
- » Başarılı olabilmek için çalışma planı hazırlıyor.
- » Yarışma hakkında konuşmak için toplandık.
- » Onunla barışsınlar diye bu yemeği organize ettik.
- » Kızına kazak örmek için bir top yün yumak almış.

Amaç-sonuç cümlelerinde gaye, plan, hedef anlamı vardır.

- ➔ Amaç-sonuç cümlelerinde yargı bildiren ifadeye "Hangi amaçla?" sorusu sorulduğunda cevap alınıyorsa cümle, amaç-sonuç cümlesidir.

- » Erken uyanabileyim diye alarmı kurdum.
amaç sonuç

Hangi amaçla alarmı kurdum? ⇒ Erken uyanabileyim diye

- » İsteddiği arabayı alabilmek için para biriktirmiş.
amaç sonuç

Hangi amaçla para biriktirmiş? ⇒ İsteddiği arabayı alabilmek için

Neden-Sonuç Cümleleri ile Amaç-Sonuç Cümleleri Nasıl Ayırt Edilebilir?

- ➔ Cümledeki olayın gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılır. Neden-sonuç cümlelerinde neden de sonuç da gerçekleşmiştir. Amaç-sonuç cümlelerinde ise sonucun gerçekleştiği bilinse de amacın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinemez.
- » Onu gördüğüm için mutluym. ⇒ Görme işi gerçekleştiği için neden-sonuç cümlesidir.
neden sonuç
- » Onu görmek için geldim. ⇒ Kişinin geldiği bilinse de görmek istediği kişiyi görüp görmediği bilinmemektedir.
amaç sonuç

Koşul (Şart) Cümleleri

- ➔ Herhangi bir olayın ya da durumun gerçekleşme şartının başka bir olaya ya da durumun gerçekleşmesine bağlandığı cümlelere **koşul cümleleri** denir.
- ➔ Bu cümlelerde çoğunlukla "ise, ancak, mi, ama, yalnız, üzere, yeter ki, -se, -ince" gibi sözcük ve ekler ile koşul anlamı sağlanabilir.

- » Süt içersen kemiklerin güçlenir.

koşul ↓ sonuç
koşul anlamı sağlayan ek

Bu cümlede, kemiklerin güçlenmesi süt içmeye bağlıdır.

- » Yağmurlar başlayınca ekinler yeşerir.

koşul ↓ sonuç
koşul anlamı sağlayan ek

Ekinlerin yeşermesi yağmurların yağmasına bağlıdır.

1.

Etkinlik

Anlam İlişkilerine Göre Cümleler

Aşağıdaki cümleleri neden-sonuç, amaç-sonuç veya koşul-sonuç durumuna göre örnekteki gibi ilgili kutucuğa yazınız.

NEDEN-SONUÇ, AMAÇ-SONUÇ, KOŞUL-SONUÇ CÜMLELERİ

Neden-sonuç cümlesi

Yücel astım hastası olduğundan dolayı havası kirli ortamlardan uzak durmaktadır.

1

2

Sabah erkenden uyanabilmek için çalar saatini kurmuştu.

3

Nisan yağmurları beklendiği gibi yağarsa ekinlerimiz bereketli olur.

4

Uzun süredir görmediği arkadaşını ziyaret etmek için zorlu bir yolculuğu göze aldı.

5

Fırtına sonrası elektrik direkleri zarar gördüğü için uzun bir süre ilçeye elektrik verilemedi.

6

Mecnun Leyla'sına kavuştuğunda içindeki ateş sönecektir.

7

Arkadaşım Kâmil'le ders çalışmak için kütüphaneye gittik.

8

Öğretmenin bana verdiği ödevi zamanında yaparsam babam bana istediğim kıyafeti alacak.

9

Yaşlı adam koronaya yakalandığından dolayı ailesiyle beraber on beş günlük karantinaya alındı.

BÖLÜM YAZIM KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI

“DE”, “Kİ” VE “Mİ”NİN YAZIMI

- Bağlaç Olan “de”
- Ek Olan “-de”
- “ki”nin Yazımı
- “mi”nin Yazımı

SAYILARIN YAZIMI

KISALTMALARIN YAZIMI

BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI

- Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler
- Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler

BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI

⇒ Tamamlanmış cümleler büyük harfle başlar.

- » Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur. Başkenti ise Ankara'dır.
 cümle cümle

UYARI: Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti konur.

- » Salih Efendi uzun bir süre çocuğa baktıktan sonra: "Küçük, elindeki balonu sana kim aldı?"
 » Bahçedeki bütün saksıları (Saksı dediğimiz de bakkalın yoğurt kovalarıydı.) rengârenkti.

UYARI: İki noktadan sonra gelen ifadeler cümle ise büyük harfle başlar.

- » Şehrimizin valisi Sayın Muammer Bey açıkladı: Beldemizi en gözde tatil yeri yapacağız.

⇒ Şiiri oluşturan her dize genellikle büyük harfle başlar.

- » Ve güldün rengârenk yağmurlar yağdı
 İnsanı ağlatan yağmurlar yağdı. dize
- » Bana kara diyen dilber
 Kaşların kara değil mi dize

⇒ Özel adlar büyük harfle başlar. Özel ad olarak değerlendirilen bazı ifadeler şunlardır:

⇒ Kişi adlarıyla soyadları:

- » Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü...

⇒ Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar:

- » Kaymakam Fatma Hanım, Mimar Sinan...

Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar. Ancak akrabalık adı olup unvan olarak kullanılan sözcükler büyük harfle başlar.

- » Aslı abla, Murat amca...
 » Baba Gündüz, Nene Hatun...

⇒ Saygı bildiren sözler ve bu sözlerden sonra gelen makam, mevki, unvan bildiren kelimeler:

- » Sayın Bakan, Sevgili Rektör...

⇒ Hayvanlara verilen özel adlar:

- » Boncuk, Fındık, Pamuk...

⇒ Millet, boy, dil ve lehçe isimleri:

- » Türk, Türkçe, Alman, Almanca...

⇒ Devlet, din ve mezhep adları:

- » Türkiye, Almanya; İslamiyet, Müslümanlık; Hanefilik...

⇒ Gezegen ve yıldız adları:

- » Merkür, Venüs, Jüpiter, Dünya, Güneş, Ay...

Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar.

- » Senin dünyanda işler nasıl yürütülüyor?

⇒ Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfi:

- » Batı medeniyeti, Doğu'nun gelenekleri...

Bu sözler özel isimden sonra kullanılıp yön bildirdiklerinde küçük yazılır:

- » Muş'un doğusu, Ankara'nın batısı...

⇒ Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt...):

- » Afrika, Güneydoğu, Anadolu, İstanbul, Turgutlu, Bahçelievler...

⇒ Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz gibi tür isimleri:

- » Ağrı Dağı, Fırat Nehri, Ege Denizi...

1.

Etkinlik

Büyük Harflerin Kullanımı

Aşağıdaki kutucuklarda verilen büyük harflerin yazımıyla ilgili kuralları örnek cümlelerle eşleştirerek karşlarına örnekteki gibi yazınız.

- Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin her kelimesi büyük harfle başlar.
- Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.
- Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.
- Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar.
- Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.

- Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar.
- Gök cisimleri terim anlamıyla kullanıldıklarında büyük harfle başlar.
- Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.
- Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar.
- Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar.
- Devlet adları büyük harfle başlar.
- Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar.**

1	Bu akşam Türkiye-Hollanda maçı saat 21.45'te başlayacak.	j
2	Neva, kedisi Tekir'e gözü gibi bakıyordu.	
3	Bugün Türkçenin ana lehçelerinden biri Yakutça diğeri Çuvaşçadır.	
4	Bu bölgede Türkler uzun yıllar göçebe hayat yaşadılar.	
5	Necip Fazıl'ın Kaldırımlar şiiri ile Tarık Buğra'nın Küçük Ağa romanını çok beğendim.	
6	Nene Hatunların, Sütçü İmamların hafızamızdaki yeri asla silinemez.	
7	Toplanan kalabalık içerisinde Kaymakam Bey ve köyün ileri gelenleri de vardı.	
8	Bilim adamları yıllarca Mars'ta hayat olup olmadığını araştırdı.	
9	Bugün dünya üzerinde milyonlarca Müslüman yaşamaktadır.	
10	Küçük ve şirin bir ilimiz olan Bartın Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır.	
11	Bu konuda Sayın Bakan'ın da onayını almamız gerekiyor.	
12	Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde basına kapalı bir oturum gerçekleştirilecek.	

BÖLÜM

PARÇADA ANLAM - 1

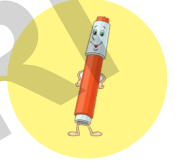
KONU

ANA DÜŞÜNCE (ANA FİKİR)

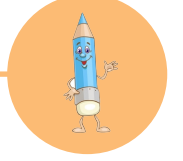
ANA DUYGU

BAŞLIK

YARDIMCI DÜŞÜNCE

GİRİŞ - GELİŞME - SONUÇ

PARÇA OLUŞTURMA

PARÇA TAMAMLAMA

DUYULARDAN
YARARLANMA

KONU

- ⇒ Anlatmak istediğimiz bir konuyu tam olarak anlatabilmek için oluşturduğumuz cümleler topluluğuna **paragraf** denir.
- ⇒ Paragrafta ele alınan düşünce, olay veya duruma da **konu** denir.
- ⇒ Paragrafta konuyu belirlerken sıklıkla tekrar edilen ifadelere dikkat etmek gerekir.

⇒ Paragrafın konusu bir durum, olay, sorun, duygu, düşünce veya sezgi olabilir.

Konuyu Buldurmaya Yönelik Sorular

Okuduğunuz metnin konusu nedir?

Bu metinde ne anlatılmaktadır?

Paragrafta neden söz edilmiştir?

Paragrafta ne hakkında bilgi verilmektedir?

» Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısında yaşanan teknolojik ve endüstriyel gelişmeler, çevre kirlenmesine ve yenilenemeyen kaynakların hızla azalmasına neden olmuştur. Sanayileşmenin ve yaşam biçimlerindeki değişimin sonucunda ortaya çıkan atıklar zaman içinde hızlı bir artış göstermiştir.

Bu parçanın konusu: Teknoloji ve endüstrinin çevre üzerindeki etkileri

- ⇒ Paragrafın konusu genellikle metnin ilk cümlesinde verilir. Ancak bazı paragraflarda konu ilk cümleden değil, metnin tamamından çıkarılabilir.
- ⇒ Bir paragrafta konuyu en iyi şekilde yansıtan kelime veya kelime grubuna o metnin **anahtar kelimesi** denir. Paragrafın veya metnin anahtar kelimelerini doğru saptamak, paragraf ile ilgili soruları doğru cevaplamaya yardımcı olur. Anahtar sözcükler, metnin içeriği hakkında bilgi vermelidir.

ANA DÜŞÜNCE (ANA FİKİR)

- ⇒ Paragrafı oluşturan cümleler birbirleriyle bağlantılıdır. Yani paragrafın kendi içinde bir bütünlüğü olmalıdır.
- ⇒ Bir metinde anlatılmak istenen asıl düşünceye, varılmak istenen mesaja **ana düşünce (ana fikir)** denir.

Ana Düşünce (Ana Fikir)

Metin; bir cümle ile özetlenecek olduğunda bu, ana düşünce cümlesi olur.

Ana düşünce cümlesi açık, anlaşılır olmalı; farklı yorumlara yol açmamalıdır.

Parçanın bütününe kapsayacak biçimde genel bir yargı bildirmelidir.

Ana düşünce, bir metinde herkesin ulaşacağı ortak düşüncedir.

» Çocuk, oyun oynarken yaşam hakkında pek çok şey öğrenir ve türlü deneyimler kazanır. Özellikle de oyuncaklarını kendisi yaparken ve arkadaşlarıyla paylaşırken yaşamın ayrıntılarını kavrar. Oyuncaklarını üretirken emeği, arkadaşlarıyla oynarken insan ilişkilerini, insanların karakterini ve sorunlara çözüm bulmayı öğrenir. Dolayısıyla oyun, çocukların yaşamla ilgili tecrübeler kazandığı bir okuldur.

Bu parçanın ana düşüncesi: Oyun oynamak, çocukların yaşamı tanımalarına yardımcı olur.

Ana düşünceyi buldurmaya yönelik soru kalıpları:

- ⇒ Yazar parçayı hangi amaçla yazmıştır?
- ⇒ Parçada ne anlatılmak istenmektedir?
- ⇒ Parçadan çıkarılan en kapsamlı yargı nedir?
- ⇒ Yazarın benimsetmek istediği düşünce nedir?
- ⇒ Metnin ana düşüncesi nedir?
- ⇒ Metinde asıl anlatılmak istenen nedir?

1.

Etkinlik

Konu

Aşağıdaki kutucuklarda verilen konulardan metinlere en uygun olanları seçerek ilgili metnin altına yazınız.

Buğday unu ve obezite ilişkisi

Pistteki ışıkların anlamı

Pistin özellikleri

Mutsuz olmak

Kaynakça

Hep başka bir yerde olma isteği

Kitapların da kimliği olduğu

Modern çağ

Obezitenin zararları

Bir uçak pistinde birbirinden farklı renklerde birçok ışık bulunur. Bu ışıklar pilota ne yapması gerektiği ve pistin durumu hakkında bilgi verir. Örneğin pistin başlangıcında bulunan dörtlü iki grup yeşil ışık, pistin uçağın inişi için müsait olduğunu belirtir. Pistin ortasındaki beyaz ışıklar, uçağın pistte doğru konumda olup olmadığını belirtir. Uçağın gövdesi tam olarak bu ışıkların üstünde olmalıdır. Pistin ortasından sağa ayrılan yeşil ışıklar iniş yapan uçağın yolcu indireceği alana gideceği yolu gösterir. Dörtlü, iki grup kırmızı ışık, pistin sonunu haber verir.

1. Konu:

Her insanın olduğu gibi kitapların da kimlikleri vardır. Kitapların kimliklerine bibliyografik künye ya da kaynakça denir. Bir araştırma yaptığımızda kaynak olarak kullandığımız kitabın bibliyografik künyesini araştırmamız sonunda belirtmeliyiz. Bibliyografik künye yazarken sıralama şu şekilde olmalıdır: yazarın soyadı, yazarın adı, kitabın adı, yayınevinin adı, basım yeri, basım yılı.

2. Konu:

Buğday unu tüketimi ile obezite arasında doğrudan bağlantı kurulamıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına göre Fransa'da kişi başına düşen buğday tüketimi Amerika'dakinden %50 fazla olmasına rağmen obezite oranı Amerika'dan çok daha düşük. İtalya'da ise Amerika'dakinin iki katı buğday tüketilmesine rağmen obezite oranı Amerika'dakinin dörtte biri oranında.

3. Konu:

Modern çağda şöyle bir problem var: Hep başka bir yerde olmak istiyoruz. Bulduğumuz yer bize hiç mutluluk vermiyor. İnsan hep başka iklimlerin yeşil kırlarına özlem duyuyor. Bir yere tatile gittiğinde acaba buraya değil de başka yere gitseydim daha mı iyi olurdu, diye düşünüyor. Seçmediği her şey için sıkıntı hissetmeye başlıyor.

4. Konu:

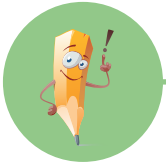

BÖLÜM PARÇADA ANLAM - 2

ANLATICI

- Birinci Kişi Ağzıyla Anlatım
- Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım

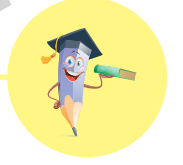
METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ

HİKÂYE UNSURLARI

- Olay
- Kişiler (Varlık Kadrosu)
- Mekân (Yer)
- Zaman

METİN KARŞILAŞTIRMA

GİRİŞ YAKINLARI

HİKÂYE UNSURLARI

- Yaşanmış veya yaşanması mümkün olan olayların; kişi, yer ve zaman belirtilerek anlatıldığı kısa yazılara **hikâye** denir.
- Hikâyelerde sade ve anlaşılır bir dil kullanılır. Kahramanlar, bir olay içinde verilir.
- Hikâyeyi oluşturan unsurlar da “**yer, zaman, kişiler (varlık kadrosu) ve olay**”dır.

Olay

- Hikâyeyi oluşturan olay ya da durumdur.
- Bir hikâyenin yazılması için olay unsurunun bulunması şarttır.

Kişiler (Varlık Kadrosu)

- Olayın gerçekleşmesinde etkili olan ya da olayı yaşayan insanlardır.
- Her yaştan, her kesimden veya her meslekten seçilebilir.
- Çocuklar, Ayşe vb. hikâyenin kişileri olabilir.

Mekân (Yer)

- Olayın yaşandığı çevre hikâyenin mekânını belirtir.
- Hikâyede olay kapalı bir mekânda da açık bir mekânda da geçebilir.
- Ankara, okul, bahçe, köy, ev, oda, yol vb. hikâyede olayın geçtiği yer olabilir.

Zaman

- Olayın yaşandığı dönem, an, mevsim ya da gün hikâyenin zamanını oluşturur.
- Sonbahar, Osmanlı dönemi, karlı bir kış günü, yaz ayları, bir gece vakti, güneş doğmak üzereyken, kapıda kalınca vb. zamanlar hikâyenin zaman unsurunu oluşturabilir.

» Karanlık neredeyse çökmek üzereydi. Sokakta kimsecikler yoktu. Gülce, bir sokak lambasının altında durdu. Lambanın etrafından dönüp duran kelebekleri seyretmeye başladı. Lambanın ışığı yüzüne vurdukça yüzü, isminin anlamıyla bütünleşiyordu: Gülmek gibi ... Kelebeklerin gölgesi yüzünde beliriyordu. Henüz atmaya alıştığı adımları ile kelebeklere yaklaştı. Tutmak istediğini söyler gibiydi elleri.

Olay: Gülce'nin sokak lambasının altında durup lamba etrafında dönen kelebekleri seyretmesi

Kişiler: Gülce

Yer: Sokak lambasının altı.

Zaman: Akşam vakti

ANLATICI

- Hikâye edici metinlerde olayı anlatan kişiye **anlatıcı** denir.
- Anlatıcı olayları istediği üslupla okuyucuya anlatır.
- Anlatıcı metnin yazarının kurguladığı bir kişidir. Yani yazar kendi kurguladığı olayı istediği kişi ağzından anlatır.
- Hikâye edici metinlerde anlatıcı olayı birinci kişi ya da üçüncü kişi ağzından anlatır.

Birinci Kişi Ağzından Anlatım ⇒ BEN veya BİZ

» Kayak yapmayı çok severim. Küçük yaşımdan beri yarıyıl tatillerinde Uludağ'da kayarım ancak bu seneki tatilimi Ilgaz'da geçirmek istedim. Arkadaşlarımla beraber Ilgaz'ın doruğuna çıkmak çok zevkliydi. Hepimiz çok heyecanlanmıştık. Kaymaya başladık.

1. kişili anlatımla yazılan bu metindeki “hepimiz, tatilimi, severim ...” ifadeleri, olayı yaşayan kişinin bizzat metnin yazarı olduğunu gösterir.

Üçüncü Kişi Ağzından Anlatım ⇒ O veya ONLAR

» Yatağa uzandığından beri uyuyamıyor, içi içine sığmıyordu. Yarın karne günüydü ve karnesindeki harika notları görmek, karnesini ailesine göstermek için sabırsızlanıyordu. Bir yıl boyunca düzenli çalışmış ve bu güzel karneyi sonuna kadar hak etmişti.

3. kişili anlatımla yazılan metindeki “sığmıyordu, sabırsızlanıyordu, etmişti” ifadeleri olayı yaşayan kişi ile anlatıcının aynı kişi olmadığını gösterir.

1.

Etkinlik

Hikâye Unsurları

Aşağıdaki metinlerde hikâye unsuruna ait bilgileri yandaki kutucuklarda istenenlere göre örnekteki gibi yazınız.

1

Geçen salı sabahı her şey çok korkunçtu. Saat çok erkendi ve herkes uyuyordu. Hatırladığım ilk şey yataktan aşağıya yuvarlanmam oldu, zemin sallanıyordu. Hatta bütün bir apartman tamamen sallanıyordu. O kadar korkunçtu ki! Ortalık karanlıktı ve ben ne yapacağımı bilemiyordum.

Etrafta yuvarlanan eşyalar vardı. Bütün bunlar da yetmiyormuş gibi canavar kükremesine benzer korkunç bir ses kulaklarımda çınlamaya başladı. Annemin bana ve kardeşime seslendiğini duydum. Sonra babam bir el feneriyle geldi ve bizi alıp mutfağa, masanın yanına götürdü (Okulda böyle bir şeyler öğrettiklerini hatırlıyorum. Keşke, dersleri daha dikkatli dinleseydim.). Kardeşim, anneme sarılmış ağlıyordu. Daha beş yaşında olduğu için çok korkmuştu. Aslında ben de korkmuşum ama bunu belli etmek istemiyordum. Sallantı hiç bitmeyecek diye düşünmeye başlamıştım.

1. OLAY

Deprem anında yaşananlar

2. KİŞİLER

3. YER (MEKÂN)

4. ZAMAN

2

Yoksul bir ailenin çocuğu olan Howard (Havırt), ailesine destek olmak ve kendi okul masraflarını karşılamak için kapı kapı dolaşarak çeşitli eşyalar satan bir çocuktur. Soğuk bir kış günüydü ve o gün hiçbir şey satamamıştı. Morali çok bozuktu ve satış yapamadığı için de parası yoktu. Karnı çok acıkmıştı. Bir sonraki çalacağı kapıdan yiyecek bir şeyler istemeye karar verdi.

Biraz çekingen bir tavırla kapıyı çaldı. Kapıyı açan sevimli ve genç kadını görünce biraz utandı ve heyecanlandı. Yiyecek bir şeyler istemek yerine yanlışlıkla "Rica etsem bir bardak su içebilir miyim?" diye sordu. Genç kadın, çocuğun şaşkınlığını ve utangaçlığını fark etti ve aç olabileceğini de düşünerek Howard'ı içeri davet etti. Onu sobanın yanına oturtup ısınmasını sağladı ve istediği su ile beraber sıcak süt ve biraz kurabiye getirdi.

1. OLAY

2. KİŞİLER

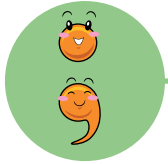
3. YER (MEKÂN)

4. ZAMAN

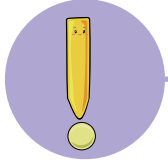
9. BÖLÜM NOKTALAMA İŞARETLERİ

VİRGÜL (,)

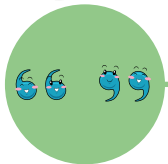
NOKTALI VİRGÜL (;)

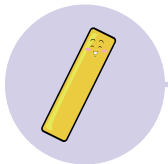
ÜNLEM İŞARETİ (!)

KISA ÇİZGİ (-)

TIRNAK İŞARETİ (" ")

EĞİK ÇİZGİ (/)

NOKTA (.)

SORU İŞARETİ (?)

İKİ NOKTA (:)

ÜÇ NOKTA (...)

KONUŞMA ÇİZGİSİ (—)

YAY AYRAÇ ( )
KÖŞELİ AYRAÇ [ ]

KESME İŞARETİ (')

NOKTA (.)

- ➔ Tamamlanan cümlelerin sonuna konur.
- » Saatler geçtikçe yollara daha mahzun bir ıssızlık çökyordu.
- ➔ Bazı kısaltmaların sonuna konur.
- » Alb. (albay), Dr. (doktor), T.C. (Türkiye Cumhuriyeti), T. (Türkçe)...
- ➔ Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
- » II. Mehmet, 4. Murat, XV. yüzyıl...

Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan ve sıra bildiren sayılardan yalnızca sonuncusundan sonra nokta konur.

- » 3, 4 ve 7. maddeler; XII - XIV. yüzyıllar arasında...

- ➔ Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur.
- » 1. » A. » a.
- ➔ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- » 14.07.2007 » 18.X.1998
- ➔ Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır.
- » $9.3 = 27$ » $16.4 = 64$
- ➔ Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.
- » Tören 17.30'da, daireler kapandıktan sonra başlayacaktır.
- ➔ Dört ve dörtten çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur.
- » 316.187 » 45.750.833

VİRGÜL (,)

- ➔ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli (görevleri aynı olan) kelimelerin, kelime gruplarının ve cümlelerin arasına konur.
- » Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra eve vardık.
- » Vakit iyice ilerlemişti, otobüse yetişmek için acele ediyorduk. (Cümleleri ayırmıştır.)
- ➔ Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılır.
- » Genç kadın, bizi karşısında görünce suç işlemiş bir çocuk gibi başını önüne eğerek öylece durdu.
- ➔ Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri belirtmek için konur.
- » Mehmet Bey, en yaşlı üyemiz, söz alıp konuşmaya başladı.
- » Bu söz, ister inanın ister inanmayın, doğrudur.
- ➔ Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
- » Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamış olsam
- ➔ Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur.
- » Bugünlerde başımı kaşımaya vakit bulamıyorum, diyor.

- ➔ Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren "hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette" gibi kelimelerden sonra konur.
- » Hayhay, memnun oluruz.
- » Evet, onlar da ertesi sabaha varacaklar.
- ➔ Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.
- » Bu gece, eğlenceleri içlerine sinmedi.
- » İhtiyar, bekçiye müdürün içeride olup olmadığını sordu.
- ➔ Hitap için kullanılan ifadelerden sonra konur.
- » Sayın Başkan, » Sevgili Kardeşim,
- ➔ Sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için konur.
- » 39,5 (otuz dokuz tam, onda beş)
- ➔ Edebi eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.
- » Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e,
– Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

1.
Etkinlik

Nokta

Aşağıdaki cümlelerde nokta işaretinin kullanılma gerekçelerini kutucuklardan seçerek örnekteki gibi karşlarına yazınız.

1. Cümlenin sonuna konur.

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.

3. Çarpma işareti yerine kullanılır.

4. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.

5. Gün, ay ve yılı gösteren sayıların arasına konur.

6. Saat ve dakika gösteren sayıların arasına konur.

A Dijital bilgisayar pek çok açıdan insanoğlunun en büyük icadıdır.

B Kardeşim bu sene 5. sınıfa gidecek.

C Sınavımız, 17.12.2021 tarihinde yapılacak.

D Bugün saat 13.15'te toplantımız olacak.

E Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın öğrencisidir.

F Öğretmenimiz "75.60=?" işleminin sonucunu zihinden bulmamızı istedi.

1

Cümlenin sonuna konur

4

5

6

2

3

2.
Etkinlik

Soru İşareti

Aşağıdaki cümlelerde soru işaretinin kullanılma gerekçelerini kutucuklardan seçerek karşlarına yazınız.

1. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur.

2. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

3. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.

A Nasrettin Hoca (1208?- 1284) çoğunlukla hazırcevap ve mizah anlayışını elinde bulunduran bir bilgedir.

B Neden bana düşmanca davranıyorsunuz?

C Elinde kalem oynatan memur sordu: - Adınız?

2

1

3

10.

BÖLÜM METİN TÜRLERİ

MEKTUP

- Mektup Türünün Özellikleri

GEZİ YAZISI

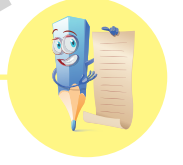
ANI (HATIRA)

- Anı Türünün Özellikleri

TİYATRO

- Tiyatro Türünün Özellikleri

ŞİİR

- Uyak (Kafiye)
- Redif

METİN TÜRLERİ

- ➔ Metinler içerikleri ve şekil yapıları itibarıyla üç başlıkta ele alınır: hikâye edici metinler, bilgilendirici metinler, şiir.
- ➔ **Hikâye edici metinler**de bir olay, durum ya da eylem anlatılır. Bu tür metinlerin en belirgin özelliği olayla birlikte kişi, yer ve zaman unsurlarına yer verilmesidir. Anlatılan olay ise genellikle kurgulanmış yani hayal ürünü bir olaydır. Hikâye edici metinler aynı zamanda edebi metinlerdir (sanatsal metinler). Hikâye, masal, tiyatro bu türden metinlerdir.
- ➔ **Bilgilendirici metinler** ise herhangi bir konuda bilgi vermek ya da açıklama yapmak için yazılmış metinlerdir. Bu tür metinlerde anlatılan her şey gerçektir ve kurmacaya, hayale, duygulara yer verilmez. Amaç okuyucuyu ele alınan konu hakkında bilgilendirmektir. Genellikle nesnel cümlelere yer verilir. Anı, gezi yazısı, mektup bu türden metinlerdir.
- ➔ **Şiir** ise dizeler halinde yazılır ve duygulara hitap eder.

Anı (Hatıra)

- ➔ Kişilerin başından geçen olayları, üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra yazıya aktarmalarıyla oluşan metinlere **anı (hatıra)** denir.
- ➔ Anı türünde anlatılanlar, anı yazarı tarafından yaşanmış veya gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu metin türü en gerçekçi yazı türü olarak kabul edilir.
- ➔ Anılar, yazarın hayatının belli bir kesitini ele alır. Bu anlamda anı, konusunu geçmiş zamandan alır.

Anı Türünde Aranılan Özellikler

Geçmişte yaşanan bir olay anlatılır ve olay ilgi çekici olmalıdır.

Yazılanlar yeni nesilleri iyiliğe özendirici olmalıdır.

Anı yazarı duygusallıktan uzak ve gerçekçi olmalıdır.

Net hatırlanmayan olaylar veya bilgiler anıya alınmamalıdır.

Günlük, samimi bir dil kullanılmalı, abartıdan uzak durulmalıdır.

- » Aslında o günlerimi hatırladıkça hep bir iç çekesim gelir. Çocukluğumda, yaz aylarını babamın köyünde geçirirdik. Sabah uyanır uyanmaz bahçedeki hamağa kurulup envai çeşit yeşili seyre dalardık. Haziran oldu mu, koca balkonlarımızı kapatan kiraz ağacımız meyvelerini verirdi. Yine bir haziran ayıydı. Kiraz ağacımız küçük kırmızı meyveleri ile hem gözümüzü hem de ağız tadımızı şenlendirmişti. Küçük kardeşim Elif ile ağaca çıkıp kiraz toplamaya karar verdik. Elif'in en büyük korkusu şu zavallılık çekirgeleri. Ağaca tam çıkacakken yaprakların arasına gizlenen çekirge zıp diye zıpladı. Ah, bizim Elif! Tutunduğu dalları bırakınca kiraz ağacının dibinde buldu kendisini.

Mektup

- ➔ Kişilerin, özel işleri veya haberleşme ihtiyaçlarını gidermek için uzakta olan tanıdıklarına yazdıkları yazılara **mektup** denir.

Mektup Türünün Özellikleri

Mektuba hitap ifadesiyle başlanır. Hitaplar, mektubun yazıldığı kişi ile olan yakınlığa göre değişebilir ve hitaplardan sonra virgül konur.

Mektupta mutlaka tarih bulunur. Tarih, sağ üst köşeye yazılır.

Mektubun yazıldığı yer, kâğıdın sağ üst köşesine yazılır.

Mektubun sağ alt köşesine isim ve imza, sol alt köşesine ise adres yazılır.

- ➔ Mektuplar haberleşmek amacıyla yazılır. Günümüzde bu görevi üstlenen teknolojik aletler ve ortamlar olsa da mektup, hisleri daha samimi anlatmak için kullanılabilir en iyi türdür.

1.

Etkinlik

Anı, Mektup

Aşağıdaki kutucuklarda metin türleriyle ilgili yer alan özelliklerin türlerden hangisine ait olduklarını ilgili metin başlıklarının altına yazınız.

Geçmişte yaşanmış olan olayları anlatır.

Sağ üst köşede tarih ve yazıldığı yer bulunur.

Hitap sözüyle başlar.

Kişi, yer ve zaman unsuru bellidir.

Kişinin başından geçen olaylar anlatılır.

Samimi iki kişi arasında yazılır.

1

MEKTUP

2

ANI

2.

Etkinlik

Anı, Mektup

Aşağıdaki metinlerin hangisinin anı, hangisinin mektup türünden alındığını bularak altındaki boşluğa yazınız.

1969 yılının bir kış sabahı, havanın soğuk olduğu bir zamanda kardeşimle dışarıya çıktık. İçimiz adeta soğuktan titreyerek çarşıya doğru yürüyorduk. Çarşıda, harçlıklarımızla bir şeyler yapacaktık. Yerlerde hafif kar ve buz vardı. Düşmemek için sürekli yerlere bakıyorduk. Bir anda karşımıza bizim yaşlarımızda iki kişi çıktı. Onlar da çarşıya doğru gidiyordu ama üstlerindeki kıyafetlere baktığımızda maddi durumlarının aslında iyi olmadığı hemen anlaşılıyordu. Yolda yan yana yürürken konuşmaya başladık. Çocukça muhabbetler yaptıktan sonra çarşıda ne yapacaklarını sordum. Bugün meydana kurulu olan pazara gittiklerini ve orada kendilerine uygun bir iş olup olmadığına bakacaklarını söylediler. (...)

Ankara, 1 Ağustos 1920

Muhterem Valideciğim,

İstanbul'dan ayrılışımdan beri sizlere ancak birkaç telgraftan başka bir şey yazamadım. Bu sebeple büyük merak içinde kaldığınızı tahmin ediyorum. Bilhassa, hakkımda ötekenden berikenden ve gerek gazetelerden işittiğiniz tamam olmayan haberler, şüphesiz merakınızı artırmıştır. Şimdi vereceğim bilgilerle tatmin olacağınız için endişe duyacak hiçbir şey yoktur.
(...)

Saygı ile ellerinizden, hemşiremin gözlerinden öperim.

Mustafa Kemal

1

2

BÖLÜM GÖRSEL OKUMA

ŞEKİL, SEMBOL VE
İŞARETLER

TABLO VE GRAFİK
YORUMLAMA

GİRİŞ YAYINLARI

ŞEKİL, SEMBOL VE İŞARETLER

➔ Yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, kartpostal, broşür, logo, sembol, şekil, işaret, tablo, grafik vb. öğelere **görsel** denir.

➔ Yazılı metin dışındaki bu öğeleri anlamlandırma ve yorumlama işine **görsel okuma** denir.

➔ Görsel okumalarda, yalnızca görselden oluşan öğeler yorumlanabileceği gibi görsel ve görsele yerleştirilen metinler de beraber yorumlanabilir.

➔ Görsel okuma yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan biri, kişinin kendi duygu ve düşüncelerini değil yalnızca gördüklerini ifade etmesidir.

➔ Görsel okumada konu, somut veriler üzerinden verilerek konunun daha iyi anlaşılması sağlanır.

➔ **Trafik işaret ve levhaları**; günlük yaşamı, trafik yoğunluğunu düzenlemek amacıyla kullanılan işaret veya sembollerdir.

➔ Yaya geçidi tabelası: Bir cadde üzerinde yayaların geçiş üstünlüğünü ifade etmek için bulunan trafik levhasıdır. Bu tabelayı gören sürücüler, görsel okuma yaparak yayalara geçiş hakkı verirler.

➔ Sağa dönüş yasaktır tabelası bir cadde üzerinde bulunduğu sürücülerin sağa dönülen yolu kullanmayacağını ifade eder. Sürücüler bu işareti gördüğünde sağa dönmeyeceğini görsel okuma yaparak anlar.

➔ Televizyon artık günlük hayatımızın bir parçası olmuş durumda. Televizyon izlerken karşılaştığımız **akıllı işaretler** de görsel okuma yaptığımız diğer işaretlerdir.

➔ Akıllı işaretler, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bilgi veren şekillerin olduğu bir sistemdir.

➔ Bu işaretlerin amacı, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlarından korumak için anne babaları bilgilendirmektir.

Genel İzleyici	Şiddet / Korku	7 yaş ve üzeri için	13 yaş ve üzeri için	18 yaş ve üzeri için	Olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar

1.

Etkinlik

Görseller

Aşağıdaki görselden kesin olarak çıkarılabilecek yargıların karşısındaki kutucuklara “D”, çıkarılamayacak yargıların karşısındaki kutucuğa ise “Y” yazınız.

1 Kış mevsimi yaşanmaktadır.

2 Tarihi yapıların olduğu bir bölgedir.

3 Fotoğraf çok yakın bir zamanda çekilmiştir.

4 Güneşli bir hava vardır.

5 Tarihi yapı içerisinde ibadethane de mevcuttur.

6 Bu tarihi yapılara giriş ücretlidir.

2.

Etkinlik

Tablo ve Grafik Yorumlama

Aşağıda altı ilin ocak, şubat ve mart aylarına ait yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir. Buna göre yandaki kutucuklarda yer alan cümlelerde boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

	İLLER	OCAK	ŞUBAT	MART
1	Malatya	-0,3	1,5	6,8
2	Hakkari	-4,6	-3,2	2,1
3	Kars	-10,8	-9,0	-2,9
4	Samsun	7,1	7,1	8,1
5	Tunceli	-2,0	-0,2	5,6
6	Yalova	6,5	6,9	8,4

1. Üç aylık sıcaklık ortalaması en yüksek olan il **Sam-sun**'dur.

2. Kars'ın üç aylık sıcaklık ortalaması diğer illerin sıcaklık ortalamasından .....

3. Samsun'dan sonra en sıcak il .....dır.

4. Şubat ayı sıcaklık ortalaması en yüksek olan il .....dur.

5. Mart ayı sıcaklık ortalaması en yüksek olan il .....dır.

BÖLÜM

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

- Tablo Oluşturma

GİRİŞ YAYINLARI

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

- ➔ Mantık, doğru düşünme sanatı; muhakeme ise akıl yürütme, yorumlama anlamına gelir.
- ➔ Mantık muhakeme soruları; okuduğunu doğru anlama, çıkarım yapma ve birbiri ile ilişkilendirme becerilerini oluşturma ve ölçmeye yarar.

Mantık ve Muhakeme Sorularının Çözümünde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Öncelikle soru kökü dikkatli okunmalı, anlaşılmalı ve özellikle olumsuzluk bildiren ifadelere dikkat edilmelidir.

Daha sonra metin okunup çözümden fayda sağlayacak ipuçları not edilmelidir. Öncüllerde verilmeyen bir özellik metinde verilebilir.

Öncüller okunurken öncelikle kesin olarak bilinen sonuçlar; sıralama sorusu ise sırasına, tablo oluşturma sorusu ise tablodaki yerine yerleştirilmelidir.

Tablo oluştururken birden fazla ihtimalli sonuçlar yay ayrıçla, farklı bir sembole ya da farklı renkle gösterilmelidir.

Örnek Soru Yorumlama:

Dünyada bazı meyveler var ki mücevher gibidir. Muz ve kivi ülkemizde yetiştiriliyor. Ancak bazı meyveleri ülkemizde tadan var mıdır sanmam. İçindeki nişasta sebebiyle oldukça tok tutan ekmeğe ağacı meyvesi, çekirdekli ve kaktüsçillerden bir meyve olan ayrıca mayhoş tadı ile kiviye andıran ejder meyvesi, gökyüzündeki yıldızlara şekil yönünden muza da renk yönünden benzeyen yıldız meyvesi tabağınızda hem tatlı hem ekşi tadıyla farklı meyvelerden bazıları.

Metin Kısmı

- ➔ Mayhoş tadı olduğu için kivi ile benzeyen meyve ejder meyvesidir.
- ➔ Şekil yönünden yıldız meyvesi yıldızlara benzemektedir.
- ➔ Muz, rengi yönüyle yıldız meyvesine benzer.

Farklı meyveler tatmak isteyen Melike'nin bu meyveleri tatma sırasıyla ilgili bilinenler şunlardır:

- ➔ İlk yediği meyve ve son yediği meyve arasında renk açısından benzer ve şekil açısından farklı yönler vardır.
- ➔ 2. sırada yediği meyvenin 4. sırada yediği meyve ile içerik, şekil ve tat açısından benzer yönü yoktur.
- ➔ Son yediği meyve ülkemizde yetiştirilmektedir.
- ➔ 3. sırada yediği meyvenin tadı, 2. sırada yediği meyvenin tadı ile benzerdir.

Öncül Kısmı

- ➔ Metin ve I. öncülden yola çıkarak ilk ve son yediği meyvelerin muz ve yıldız meyvesi olduğu anlaşılır.
- ➔ III. öncülden yola çıkarak da muz ülkemizde yetiştirildiği için 5. sırada, yıldız meyvesi ülkemizde yetiştirilmediği için 1. sırada tadılmıştır.
- ➔ IV. öncüle göre 2 ve 3. sırada tadılan meyveler (yerleri değişebilir) kivi ve ejder meyvesidir.
- ➔ II. öncüle göre de 4. sırada tadılan meyve ekmeğe meyvesi olur.

Bu bilgilerden yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) Ekmeğe meyvesi 4. sırada tadılmıştır.
- B) Kivi 3. sırada tadılmıştır.
- C) İlk tadılan meyve yıldız meyvesidir.
- D) Son tadılan meyve ejder meyvesi değildir.

Soru Kısmı

- ➔ Soru kökünde geçen "kesin olarak" ifadesinden dolayı ihtimalli durumlar doğru cevap olamaz. Buna göre kivi 2. veya 3. sırada olabileceğinden B seçeneğindeki bilgi kesin olarak söylenemez.

1.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıdaki sol kutucukta verilen bilgilere göre sağdaki kutucuklarda yer alan cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Hüseyin, Selim, Aylin ve Sema adlı öğrencilerden her biri okullarındaki kütüphanecilik, spor, kızılây ve edebiyat kulüplerine seçilmişlerdir. Bu öğrencilerin seçilmiş oldukları kulüplerle ilgili de şunlar bilinmektedir:

- Hüseyin spor veya edebiyat kulübünden birine seçilmiştir.
- Sema kızılây kulübüne seçilmemiştir.
- Kütüphanecilik kulübüne seçilen öğrenci erkektir.

1. Selim ..... kulübüne seçilmiştir.
2. Aylin ..... kulübüne seçilmiştir.
3. Sema ile Hüseyin ..... veya ..... kulüplerinden birine seçilmişlerdir.
4. Sema'nın Edebiyat kulübüne seçildiği biliniyorsa Hüseyin de ..... kulübüne seçilmiştir.

2.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıdaki tabloda sözcüklerin kodları verilmiştir. Bu kodlardan hareketle boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

	KOD	SÖZCÜK
1	437635	BAYRAK
2	356343	AKRABA
3	436353	
4	53763	
5	537537	
6	354343	
7	534363	
8	36343	
9	537635	
10	53435	

3.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Sözcüklerle bir şifreleme yöntemi geliştirilmiştir. Buna göre sözcüğün her bir harfi alfabe kendisinden sonraki harfle şifrenmiştir. Buna göre sözcüklerin şifresini örnekteki gibi bulup yazınız.

	SÖZCÜK	ŞİFRE
1	KELEBEK	LFMFCFL
2	BEREKET	
3	KESMEK	
4	İLİKLEMEK	
5	İŞLEMEK	
6	ELDİVEN	
7	GÖRÜŞMEK	
8	YEŞİLLİK	
9	MEKTUP	
10	YURT	

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.giris Yayinlari.com | girisyayinlari@gmail.com

